

צדק ומשפט גם בימים טרופים אלה

אתמול התפרסם ברבים מסמך **שכביכול** מתיר להשתמש ב'זום' בליל הסדר. פירסום המסמך הזה שיצא מתחת יד כמה רבנים מכובדים אבל בצירוף דמויות שאין לסמוך עליהן וחלקן אף פסולות לחלוטין, הוא לא פחות מאסון לאומי הלכתי וחברתי. כצפוי למי שמבין עניין, רבבות תגובות בצבור וברשת גרמו לסערה צבורית עצומה, מבחינה מסויימת בצדק, ומבחינה אחרת בעוולה.

אם הקב"ה בכבודו ובעצמו שופט תבל בצדק, על אחת כמה וכמה שעלינו להתדמות אליו ולשפוט כל דבר בצדק. לשם כך נחל קודם כל בהבהרה הלכתית: כל יהודי צפון אפריקה, וזה עד עלייתם לארץ, נהגו להתיר להדליק אור ביו"ט עפ"י פסק של אחד מגדוליהם, הרה"ג הרב יוסף משאש זצ"ל, בסוף ימיו רבה ראשי של העיר חיפה, דמות נערצת אצל כל הספרדים פרט לאלו השונאים את יהדות צפ"א (ויש כאלה). אבל הרב הגדול הזה לא התיר שימוש בחשמל באופן גורף ביו"ט, אלא רק להדליק אור או לבשל, בקיצור **רק צורכי שמחת יום טוב**. מעולם לא עלה בדעתו להתיר שימוש כללי וכל שכן גורף בחשמל ביו"ט, לכן ברור שכל שימוש מסוג טלויזיה, רכב, הפעלת מכשירים שאינם של בישול או שמחת יו"ט לא הותרו מעולם על ידו. אבל מאז הגיעו ארצה, רוב רובם של יהודי צפ"א (פרט לזקנים ומסורתיים מסויימים) יישרו קו עם המציאות הישראלית **וקיבלו על עצמם לא לסמוך עוד על היתר זה ביו"ט**, והסיבה ברורה ואין כאן המקום לפרטה.

ועתה לעניין של היום: איש פעיל מאד במישור החברתי, אבל תלמיד של כל מיני דמויות מכובדות ככל שתהיינה, אבל לא גדולי תורה בישראל, ובודאי לא פוסקי הלכה, מתוך רצון טוב ודאגה לזקנים בעת הזאת, פנה לכמה רבנים שידע על כך שאבותיהם היו מתירים חשמל בחו"ל ביו"ט, על מנת שיתירו לאותם זקנים מבודדים ומפוחדים להשתתף בסדר דרך האמצעים הטכנולוגיים העומדים לרשות הצבור כיום, אבל כמובן **בתנאי שכל המכשירים יופעלו כולם מלפני כניסת החג**, ויותר מכל, **שישתמשו בהיתר זה רק אנשים זקנים חולים או מבודדים** (בבידוד בגלל המחלה או חשש המחלה) ולרגל ליל הסדר בלבד, **ובאופן חריג לחלוטין בגלל המגפה הנוכחית**, ובשום פנים ואופן לא נתנו היתר כזה לזמנים תקינים או בשביל אנשים שאינם זקוקים לכך. ובודאי לא היה מדובר בהיתר על מנת שנכדים יוכלו לראות את הסבים והסבתות מתוך געגועים ילדותיים (ויותר מדי פעמים אינפנטיליים), כי אז מדובר ברחמנות וברגשנות שריח נוצרי חריף בלתי נסבל נודף ממנה, ואין להן מקום בישראל.

מבלי להיכנס לשיקולים הלכתיים, ומבלי לציין במה אני מסכים ובמה אני חולק, כי אינני עם הארץ עד כדי כך לדון בהם בבור המרכזי של הביוב האינטרנטי, אני בא רק להשיב צדק במציאות העגומה הזו. וכך הן העובדות המדוייקות: הסכימו להתיר זאת, כמה רבנים מכובדים, אף אם לא כולם גדולי הדור, אבל רבנים שיראת שמיים נר לרגלם, ורוצים ושואפים באמת לחבר בני עמנו לאביהם שבשמיים ללא כל רפורמה. אלא שכרגיל **התמימות הספרדית הצפון אפריקאית נהפכה להם לרועץ**, וגרמו נזק רוחני אדיר בשתי נקודות בעיקר:

1. אם יש בסיס להיתר מיוחד וחריג זה, ואכן יש בסיס מסויים עבור חולים וכדו', בדיוק כפי שיש בסיס

להיתרים מסויימים עבור חולים כל השנה אף בשבתות וימים טובים, **אסור היה בתכלית לפרסם היתרים אלה בצבור**. אם לא היו נמנים עליהם גם חכמים מכובדים הייתי אומר שזו עם הארצות גמורה, כי יש בפירסום כזה משום אי הבנה של השלכות פסק הלכתי בצבור, ובפרט בדורנו, בו כל זב ומצורע מפרסם כל העולה על רוחו בצירוף תואר רב, גם כאשר הוא עם הארץ גמור או אף חסר אמונה, ולעיתים גם כשאינו רב בכלל! ויש בהלכה דברים שהם בבחינת 'הלכה ואין מורים כן', קרי שאסור לפרסם היתרם, דוקא משום שרק לחריגים יש מקום להתיר, ופירסום הדבר הופך אותם לפסק גורף!

2. הטעות החמורה השנייה, שגם היא פרי התמימות הספרדית הנ"ל, שניים או שלושה רבנים מכובדים

בקבוצת ווצאפ שהייתה מיועדת לרבנים בלבד (אבל הצליחו להסתנן לתוכה עמי הארצות גם כן, ועוד פסולים אחרים) הזמינה כל רב המסכים להצטרף לחתימה, מתוך אמונה שכל מצטרף הוא איש ראוי לכך. וכמובן 'ההדיוט קופץ בראש' כדבריהם ז"ל במגילה (יב:) והדיוטות כצפוי הצטרפו למכובדים! בושה וחרפה! אחד מהם מתומכי 'קרן ידידות', ואחד בכלל לא רב ועוד עומד בראש ארגון ידידות עם אויבי ישראל, ואף אחד מן המארגנים לא העלה בדעתו שחרפה כזו הייתה יכולה להתרחש ונפלו המארגנים קרבן לגניבת דעת נוראה כזו.

אישית התבקשתי לתמוך בהיתר חריג זה, **חריג בכל המובנים של המלה**, ואמרתי שבשום פנים ואופן אינני מוכן. אם וכאשר יש מקום להיתר כזה, הוא צריך להינתן (אם יתנן) רק לשואל פרטי המציג בפני רב בר סמכא בעייה ברורה וחריפה הגובלת בפיקוח נפש. על זה הוספתי שפירסום אף של היתר חריג כזה ברבים אסור בתכלית האיסור, **כי הוא יגרום אסון תורני, הלכתי, חינוכי, דתי, אלא יש לו מקום רק במקרים קיצוניים ביותר** ובתנאים מאד דרסטיים. למרות מאמצי השכנוע שלי **למנוע פירסום המסמך הזה, ולמרות אזהרותיי**

מפני סכנותיו, כי הצבור לא יבין שמדובר בדבר מה חריג בכל המובנים של המלה, לא זכיתי לשכנע את הכותבים.

ואכן, **ומה שיגורתי בא להם**. התנפלות המונית בלתי מרוסנת מכל העברים, וכמובן, ששון ושמחה אצל כל אויבי תורה ויראת שמיים אמיתית, ואצל כל רודפי היתרים מכל הבא ליד (אחת המחלות הנוראיות של חלקים בצבור 'הציוני דתי'). אבל למרות כל טעותם החמורה והנוראה, אינני מוכן שיעשה לכשרים ולטובים שבהם עוול. **אמצעי התקשורת פירסמו כולם שהותר השימוש ב'זום', על יד אותו מסמך. חייבים לצעוק: שקר הוא הדבר!! הם התיירו השימוש ב'זום' רק לחולים או זקנים במקרה חריג של ימי מגפה כזו!** (והדבר מצויין בסוף המסמך!). למה לעשות עוול ולשקר ולהטעות את עם ישראל?! גם רבנים מפורסמים קפצו להשתתף בהפגנה הרעשנית הבזויה נגד רבנים שהם אינם מבינים לא לרוחם, לא לתורתם ולא בעולמם אפילו מלה אחת, ועוד מבלי לשוחח אתם?! זו סקילה המונית לעיני כל העם! למה לכם בימים קשים כאלה לפגוע בצורה זו על לא עוול בכפם?! למה להאשים אותם במה שלא עשו ובמה שלא התיירו?! פעם נוספת אני מדגיש: הפירסום ההמוני היה טעות חמורה שאין כדוגמתה יותר מהפסק, אבל למה בגלל טעות זו להאשים רבנים (מכובדים שביניהם) במה שלא עשו?! די לעוולות מסוג זה! **אין צורך לרדוף כל אחד כאילו הוא ראש ממשלה שיש להפילו!** מעט לימוד זכות וכבוד יועילו רבות למציאות העגומה הנוכחית.

אבל מאחורי כל הסערה הזו, מסתתרת תמונת רקע שלא ידועה כמעט לאיש. **היהדות הספרדית הצפון אפריקאית, תורתה ותרבותה, נמחקו כליל במדינת ישראל** מאז הקמתה מחדש. והיא נמחקה על ידי כמעט כל בעלי תרבות שונה (ספרדים ואשכנזים יחדיו). **מחיקה זו היא הפסד עצום לכלל עמנו מכל העדות כולן**. כמו כל עדה אחרת שבישראל, יש באמתחתה ובאמתחת גדולי רבניה שבכל הדורות, המון דברים חיוניים לכולנו וחיוניים לדורנו במיוחד. זהו נושא שלא נגעו בו אף פעם, מי מפחד, מי מענווה, מי מאי הבנה ועוד. אישית יש לי רבות להסביר בנדון, ואני תפילה שהקב"ה יאפשר לי יום מן הימים לתרום תרומה כזו לכל עמנו. והכאב שלי למול שבירה כזו כה גדול, שאני נאלץ לחרוץ משפט קשה: ביום שרבני דורנו יבינו דבר מה במהותה ובתורתה של יהדות זו, למשיח יהיו כבר נינים!

יהדות זו איננה 'מקילה' ו'סובלנית' כפי שעמי ארצות רבים מתארים אותה. ככל יהדות אחרת שבחלקי עמנו, יש תחומים בהם היא מחמירה לאין ערוך יותר, ויש תחומים אחרים בהם היא מקילה יותר. אנציקלופדיה דרושה כדי לפרוש את היריעה בשלמותה, לכן אין כאן המקום אפילו להתחיל. והיא איננה 'סובלנית' במובן המערבי של מונח זה, קרי איזה מין הסכמה פוסט-מודרנית חולנית כרונית המכירה בזכות קיום כל דעה, תהיה זו דעה רקובה, מתועבת או מרושעת וכפרנית. לא ולא! **היא סובלנית מתוך אהבת ישראל עצומה המביאה לידי כך שהדאגה היא תמיד איך לשמור כל יהודי לתוך חיק עמנו**, לא לתת לו לרעות בשדות זרים של התבוללות בלתי מרוסנת (התבוללות לאומית או רעיונית תרבותית) אותה מזמינה התרבות המערבית, ומעל הכל בגלל דאגתה בלתי הנלאית של רצון לעשות את הכל כדי לשמור על קשר כל יהודי עם אמונתו **בבורא עולמנו ובתורתו, לכן היא אינה מוכנה להרחיק שום יהודי בגלל שאינו ממלא אחרי כל סעיף בשולחן ערוך**, אלא, היא רוצה לדאוג שלפחות כל מה שיהודי מוכן ומסוגל לעשות כדבר ה', ייעשה על ידו. לכן יהדות זו לא בודקת בציציותיו של שום יהודי, היא רוצה לחזק אותו בכל מה שהוא כרצון ה', **בכל מה שהוא אהבת עם ישראל, אהבת ארץ ישראל, אהבת הקודש וכיבוד הקודש** אף אם כל האהבה הזו לא באה ליד ביטוי באופן השלם ביותר והרצוי ביותר. זוהי אולי כל תורתה על רגל אחד. זו הייתה בעיניי כוונתם של מחברי מסמך זה אף אם טעו טעות חמורה.